

Berättelse

över

A. B. F:s lokalavdelnings i
Hälsingborg

verksamhet arbetsåret

1928-1929.

Dagordning

vid årsmöte med

A. B. F:s Lokalavdelning i Hälsingborg

tisdagen den 28 maj 1929.

1. Mötet öppnas.
 2. Val av ordförande för mötet.
 3. Val av justeringsmän.
 4. R a p p o r t e r :
 - a) Basaren.
 - b) Föreläsningarna.
 5. Styrelsens årsberättelse.
 6. Revisorernas berättelse.
 7. Beslut om ansvarsfrihet.
 8. Stadgeförslag.
 9. Val av styrelse och suppleanter.
 10. Val av biblioteksstyrelse.
 11. Val av revisorer och suppleanter.
 12. Höstens föreläsningar.
 13. Eventuella ärenden.
 14. Avslutning.
-

Verksamhetsberättelse

för tiden 1 maj 1928 - 30 april 1929

Organisering.

Fackföreningar, studiecirklar samt andra till A. B. F. anslutna organisationer och föreningar äga att utse ombud, vilka utgöra Arbetarnas Bildningsförbunds lokalavdelning i Hälsingborg.

Direkt personligt medlemskap förekommer icke. A. B. F. är närmast en sammanslutning av organisationer.

Anslutningsavgiften utgår med 1 öre per vecka och ansluten medlem. Ideella föreningar erlägg ingen kontingent.

Anslutningen kan ske antingen partiellt eller totalt.

Avdelningsmöten.

Lokalavdelningen har utom till årsmötet, som hölls i maj, sammanträtt till tre stadgeenliga kvartalsmöten. Ett extra avdelningsmöte har under året hållits.

Styrelse och styrelsemöten.

Den på årsmötet 1928 valda styrelsen har under året varit konstituerad på följande sätt: Oscar Kärrman, ordf., Wilh. Holmström, v. ordf., Hilmer Pettersson, kassör, Edvin Paulsson, sekr., Ernst Fehrm, bibliotekarie och Karl Salomonsson, instruktör. Otto Wahlgren, vilken av årsmötet valdes till ordinarie styrelseledamot, avsåde sig vid arbetsårets början uppdraget, varvid förste suppleanten E. Fehrm inkallades.

Styrelsens ordinarie möteskvällar ha varit första och tredje fredagen i varje månad. Tjugoett protokollförda möten ha under verksamhetsåret hållits.

Revisorer.

Revisorer ha varit Axel S. Carlsson, A. Bergstrand och G. Sjöholm.

Suppleant är A. Axelsson.

A. B. F.-spalten.

Genom välvilligt tillmötesgående från Skånska Social-Demokratens sida har i varje onsdagsnummer av tidningen plats upplåtits för en A. B. F.-spalt, redigerad av instruktören. Här har

allt av vikt för avdelningens verksamhet framlagts, upplysningar lämnats och propaganda gjorts för studiearbetet och bildningsverksamheten i övrigt.

Cirkelarbetet.

Det gångna året har kännetecknats av ett livligt studieintresse. Trettiofem cirklar ha arbetat. Bland nya organisationer, som under året kommit med, märkes Tullmannaförbundets hälsingborgsavdelning, där 2 cirklar varit i gång. Från Hälsingborgs poliskår har anslutits och som cirkel rapporterats en grupp, som studerat svenska språket jämte andra ämnen.

Esperanto och engelska språket ha varit de mest studerade ämnena, vilket framgår av nedanstående tablå över arbetande cirklar under året.

<i>N:r</i>	<i>Organisation:</i>	<i>Ämne:</i>	<i>Antal delt.</i>
284	Järnvägsm.-förb. avd. 32	Esperanto	10
991	” ” ” ” 34	”	10
854	Gjuteriarb.	”	9
2051	A. B. F.	”	11
3212	A. B. F.	”	12
3457	Esperantoklubben	”	10
3537	A. B. F.	”	5
3758	Järn och Metalls avd. 31	”	16
481	” ” ” ” ”	”	12
3840	” ” ” ” ”	”	17
3650	S. D. U. K. ”Frihet”	”	10
1284	Spårvägmännen	”	10
3841	A. B. F.	”	10
2058	A. B. F.	”	13
3757	Sko- och läderarb. avd. 3	Engelska språket	12
3536	Sv. handelsarb. avd. 64..	” ”	8
3842	A. B. F.	” ”	8
3883	Hospitalspersonalen	” ”	15
3884	” ”	” ”	16
3885	A. B. F.	” ”	12
1003	Tullmännen	” ”	22
1009	” ”	” ”	20
1097	Sv. handelsarb. avd. 6 ..	” ”	9
1328	A. B. F.	Engelsk handelskorr.	8
1366	A. B. F.	Tysk ”	8
3887	Hospitalspersonalen	Svenska språket	15
3886	” ”	” ”	15
3539	A. B. F.	” ”	8
3648	Polismännen	” ” m. m.	19
3756	Elektrikerna	Fackföreningskunskap	10
1365	Sko- och läderarb. avd. 3	”	10

3456	Transportarb. avd. 47 ..	Mötesförh. o. fackför.- kunskap	12
3888	A. B. F.	Bokföring	9
1364	Kopparverksarb.	”	10
3843	A. B. F.	Matematik	7

Medlemssiffrorna äro hämtade från rapportblanketterna för respektive cirklars nybildande. I de 35 cirklarna ha, som synes, funnits sammanlagt 408 medlemmar, vilket blir i medeltal 12 deltagare per cirkel. Respektive siffror för föregående verksamhetsår voro 23, 256 och 11.

Antalet kvinnliga deltagare har varit 88, eller 21,5 % av hela medlemsantalet.

I de s. k. A. B. F.-cirklarna ha funnits deltagare, hemmahörande inom skilda organisationer.

Sammanträden.

Samtliga studieintresserade voro vid arbetsårets början sammankallade till ett s. k. instruktionsmöte å studiehemmet. Vid arbetsårets slut ha dels alla studieledarna eller annan representant för varje cirkel, dels cirklarnas lärare varit sammankallade för att gemensamt med styrelsen dryfta de rön och erfarenheter, som gjorts under året.

Lokalfrågan.

16 av de 35 cirklarna ha som lokal för sina sammanträden haft det nyinredda studiehemmet, där även expeditionen i det yttersta måst utnyttjas. Belåtenheten med det nya och smakfullt inredda hemmet har varit allmän. Ett dylikt var vad A. B. F.-avdelningen i Hälsingborg behövde, och det tillkom icke en dag för tidigt.

Emellertid fyller detta studiehem icke på långt när lokalbehovet. Cirklarna måste i regel förlägga sina sammanträden till kvällarna, och det säger sig självt, att de 2 rum, som finnas i hemmet, icke förslå långt.

8 av de 19 återstående cirklarna ha haft tillgång till egna lokaler, men åt de 11 övriga ha lokaler måst anskaffas å fackföreningsexpeditioner o. dyl., vilket ibland mött stora svårigheter. En tillämnad cirkel i engelska språket måste inhiberas just på grund av lokalbristen. På denna viktiga frågas lösning hänger mycket av det framtida arbetet och arbetsresultatet.

Gåvor.

Till studiehemmets prydnad har av konstnären Hugo Gehlin skänkts ett träsnitt, av teckningsläraren Joel Lönnqvist en akvarell och av redaktör J. A. Törnblom ett porträtt av F. T. Borg.

6

Till ett större konversationslexikon ha penningmedel skänkts av följande organisationer: Kommunaltjänstemannaföreningen, livsmedelsarbetareförb. avd. 2, träindustriarbetareförb. avd. 4, sko- och läderindustriarbetareförb. avd. 3, kommunalarbetareförb. avd. 7, handelsarbetareförb. avd. 6, murareförb. avd. 6, måleriarbetareförb. avd. 4, typografförb. avd. 23 och elektriska arbetareförb. avd. 4.

Föreläsningsverksamheten.

Under året ha 11 föreläsningar av kunskapsmeddelande och allmänbildande natur hållits. Till de förra bör väl främst räknas deklaraionsföreläsningen, vilken på grund av den stora publiktillströmningen måste återupprepas. En serieföreläsning, uppdelad på tre kvällar, har även ingått i programmet.

En nyhet, som slagit väl ut, har varit de musikföreläsningar, vilka under medverkan av musikdirektör Gustaf Paulson och Nordvästra Skånes Orkesterförening anordnats. Cirkelmedlemmarna ha till dessa beretts fritt inträde. En talrik publik har också mött upp. Det ser ut, som om intresset för god och bildande musik i samband med rent instruktiva och upplysande föreläsningar skulle vara stort inom bildningsintresserade arbetarkretsar.

Hrr J. Fernström och Gustaf Paulson ha gratis ställt sig till förfogande. Även lektor R. Gullstrand höll sin föreläsning gratis.

Medeltalet åhörare har varit cirka 140. Samtliga föreläsningar med undantag av de två med orkestermusik ha varit avgiftsfria för allmänheten.

Här nedan följer en förteckning över årets föreläsningar, vilka samtliga hållits i Folkets hus:

Violinisten John Fernström: Musiken som kulturfaktor. Med musik: violin och piano, herr J. Fernström och musikdirektör Gustaf Paulson.

Lektor Ragnar Gullstrand: Vår kommunala självstyrelse, dess uppkomst och utveckling.

Jur. kand. Sven Persson: Marxismen, dess skapare och miljö.

Redaktör Frans Severin: Fackföreningskunskap (serieförel.).

Violinisten John Fernström: Musikens uttrycksmedel. Medverkande: Nordvästra Skånes Orkesterförening under ledning av kapellmästaren Olof Lidner.

Redaktör Carl Schill: Folkvisan av i går: Rallarromantik och drängkammarpoesi.

Lektor Sven Olsson: Hur en deklaraion upprättas (med praktiska exempel). Dubbelföreläsning.

Violinisten John Fernström: Musikens historia. Medverkande: Nordvästra Skånes Orkesterförening under ledning av kapellmästaren Olof Lidner.

Rektor Ernst Larsson: Viktor Rydberg — grottesångens skald.
 Fil. kand. Tage Erlander: Demokratiens arbetsformer.
 Direktör Harald Lundgren: Den moderna eldbegängelserörel-
 sens organisation. Med ljusbilder.

På hospitalet har dessutom för den bildningsintresserade personalen anordnats en uppläsningafton av hr Johannes Laurin och ett föredrag av instruktören om "J. A. Göth — den verkliga folklivsskildraren".

Propagandan.

Vid verksamhetsårets början utsändes till samtliga fackföreningar och andra organisationer i Hälsingborg en skrivelse med anhållan om anslutningsfrågans upptagande till behandling å ett möte och tillåtelse för en A. B. F.-representant att närvara vid detsamma. Nio organisationer svarade inbjudande, varefter sekreteraren eller instruktören närvarit och utvecklat syftet med arbetarnas bildningsrörelse samt besvarat framställda frågor om arbete, anslutning o. dyl. De organisationer, som under året sålunda besökts, äro: Hälsingborgskretsen av svenska tullmannaförbundet, lokomotivmannaförb. avd. 12, typografförb. avd. 23, livsmedelsarbetareförb. avd. 2, måleriarbetareförb. avd. 4, textilindustriarbetareförb. avd. 54, järn- och metallarbetareförb. avd. 31, lokala samorganisationen samt grov- och fabriksarbetareförb. avd. 76 (kopparverksarbetarna).

Resultatet av denna propaganda kan delvis utläsas i förvaltningsberättelsen, där organisationer med för året ny eller ökad anslutning utmärkas med en *. Organisationer, som ej stå upptagna i förvaltningsberättelsen men beslutat total anslutning äro av de ovan nämnda tullmännen, lokomotivmännen och måleriarbetarna.

Anslag.

Som av förvaltningsberättelsen framgår, ha anslagen från organisationerna under året uppgått till kr. 1,284: 74 mot kr. 978: 02 i fjor och kr. 866: 62 året dessförinnan. Den stegring i anslutningen från arbetarhåll till dess egen bildningsrörelse, som måste till för att även i det avseendet bringa Hälsingborg upp i jämnhöjd med andra platser i vårt land, tycks sålunda äntligen vara ett faktum.

Anslaget från de kooperativa affärsföretagen utgör i år 400 kr. mot 350 kr. i fjor.

Stadens anslag.

Även det kommunala anslaget till lokalavdelningen har hittills varit njuggt tilltaget — 800 kr. — och visat sig ligga avsevärt under vad ett stort antal städer och större platser anslå

för samma ändamål. I år har emellertid anslaget till föreläsningens verksamheten höjts till 1,000 kronor, och dessutom erhåller avdelningen 500 kronor till den övriga verksamheten.

Avgiftsfri anslutning.

Ideella organisationer, som äro anslutna, erlægga ingen avgift. Dit räknas:

Hälsingborgs arbetarekommun,
S. D. U. K. "Frihet",
Kommunistiska arbetarekommunen,
Socialdemokratiska föreningen,
Socialdemokratiska kvinnoklubben,
Esperantoklubben,
Hälsingborgs sagostundsrorelse.

Cirkelmedlemmarnas terminsavgifter.

Enligt förra årsmötets beslut har styrelsen under året haft att anskaffa och avlöna lämpliga lärare till de cirklar, som stå önskat. Arvodet till lärarna har utgått i enlighet med avdelningsmötes beslut och utgör sammanlagt kr. 1,430: 40. Av detta belopp ha cirkelmedlemmarna personligen bidragit med kr. 575: 40, vartill kommer efter räkenskaperens avslutande inbetalda kr. 84: —, alltså sammanlagt kr. 659: 40.

Dessutom ha cirkelmedlemmarna i lokalhyra erlagt kronor 462: 50, medan studiehemmets omkostnadskonto slutar på kr. 1,265: 92.

Extra inkomster.

De föregående åren ha basarer anordnats för att åstadkomma en fond för möblering och inredning av studiehemmet. De ha varit förlagda till Konsthallen, vilket emellertid numera ej låter sig göra. Ett försök har under året gjorts med en basar i Folkets hus, varvid emellertid resultatet blev negativt. Den utvägen till kassans förstärkande tycks således hädanefter vara stängd. Och den summa, som under årens lopp samlats för ovan angivna ändamål, förbrukades fullständigt vid inredningen av det nuvarande studiehemmet. Men detta måste, som förut framhållits, utvidgas för att rätt kunna fylla sitt ändamål. Styrelsen har därför under det gångna året sett sig nödsakad pröva nya utvägar.

Hänvändelse till industrierna.

Styrelsen har till fem av stadens större industrier, ett annat företag och en privat mecenat gjort en hemställan om ett ekonomiskt engångsunderstöd för studiehemmets utvidgning.

Den vågade göra detta i vetskapen om att en del större industrier i vårt land hjälpt sina studieintresserade arbetare i det avseendet, och att A. B. F.-rörelsen på sina håll erhållit stort ekonomiskt understöd av företag och privatpersoner samt i känslan av den nya anda, som håller på att växa fram mellan företagare och arbetare.

Något resultat av denna hemställan kan emellertid, delvis på grund av att den gjordes tämligen sent på verksamhetsåret, ej här meddelas.

Stadgeändring och omorganisation.

Inför det växande arbetet och de nya uppgifter, som skapats, har den nuvarande organisationen ej alltid visat sig tillfyllest, varför inom styrelsen en kommitté varit tillsatt, som haft i uppdrag att utarbeta och framlägga förslag till omorganisation, där så anses nödvändigt, samt ändring av stadgarna, vilka i vissa punkter blivit föråldrade.

Frågan kommer att hänskjutas till årsmötet för en första behandling.

Biblioteket.

Någon allmän utlåning från biblioteket har under året ej förekommit. Med arbetarkommunens välförsedda bibliotek som närmaste granne och med stadsbiblioteket inom räckhåll har en sådan även varit obehövlig.

A. B. F.-biblioteket har varit tillgängligt för cirklarna och utnyttjats som referensbibliotek.

Ett större och ett mindre lexikon ha under året anskaffats. Även Bergman—Svenséns "Världshistoria" samt några böcker för cirkelstudierna ha inköpts. I statsanslag har under året uppburits 16 kronor. Av "Bokstugan" och "Studiekamraten" har anskaffats felande årgångar, varför biblioteket nu förfogar över komplett samling av dessa publikationer.

Biblioteksstyrelse har funnits, men angelägenheter rörande biblioteket ha alltid behandlats inom styrelsen, vilket visat sig medföra önskvärd centralisering, kontroll och smidighet i arbetet.

Arkivet.

Under året ha handlingar rörande avdelningens verksamhet samlats och katalogiserats. Därigenom har åtskilligt av värde räddats undan glömskan och finnes nu tillgängligt för kommande tider.

Universitetscirkeln.

En särskild form av cirklar, vilka pläga organiseras av A. B. F.-avdelningarna, äro de s. k. universitetscirklarna. De erhålla direkta anslag av stat och kommun samt stå under en särskild universitetsstyrelses ledning.

En dylik cirkel, vilken för övrigt länge planerats och dryftats av styrelsen, har under året varit anordnad i Hälsingborg. Som anordnare jämte A. B. F. står Föreläsningsföreningen.

En omständighet, som i hög grad underlättat startandet av denna cirkel, har varit, att lämplig lärare, nämligen lektor Ragnar Gullstrand, stått att erhålla inom staden.

Cirkeln har studerat kommunalkunskap, haft 26 deltagare och hållit 24 givande och lärorika sammanträden. Den fortsätter arbetet nästa år inom ämnet statskunskap.

Universitetscirkelns inspektor har varit docent A. Thomson, Lund, vilken under året en gång besökt cirkeln och inspekterat arbetet inom densamma.

*

Slutligen vilja vi till alla, som på olika sätt gynnat vår verksamhet och bistått oss i vårt arbete, frambära ett varmt och värdsamt tack. Utrymmet medger icke nämnandet av tillnärmelsevis alla. Det är oss en glädje att få påpeka det intresse och den förståelse, som från vitt skilda håll visas arbetarnas bildningsrörelse. Detta intresse skapar förutom tacksamhet även den arbetsglädje och framtidsförtröstan, som i en tid av ytlighet och förfläckning äro nödvändiga, kanske icke minst inom den rörelse, som satt sig det mål före som är A. B. F:s.

Hälsingborg i maj 1929.

OSCAR KÄRRMAN.

WILH. HOLMSTRÖM.

HILMER PETTERSSON.

EDVIN PAULSSON.

ERNST FEHRM.

KARL SALOMONSSON.

Ingående balansräkning den 1 maj 1928.

TILLGÅNGAR:

Inventarier	989: 89
Kontant i kassan	123: 23
Innestående i Sparbanken i Hälsingborg	2,158: 20
„ i Hälsingborgs Nya Sparbank	25: 95
„ i Allmänna Sparbanken i Hälsingborg..	909: 55
	Kronor 4,206: 82

SKULDER:

Hälsingborgs stads anslag till föreläsningar	427: 05
Kapitalbehållning	3,779: 77
	Kronor 4,206: 82

Vinst- och förlustkonto.

DEBET:

Lokalhyror för avdelningsmöten	24: —	
Annonser och trycksaker	201: 12	
Porton, telefonavg., skrivmaterieell o. diverse	386: 78	
Brandförsäkring	2: 80	
Representationskostnader	90: 60	
Arvode till kassören för år 1927—1928	50: —	755: 30
Anslag till Studiehemmet	779: 42	
Anslag till Biblioteket	202: 55	
Lärarearvoden	1,430: 40	
Förlust å basar	105: 31	
Avskrivning å inventarier	312: 75	
	Kronor 3,585: 73	

KREDIT:

Anslag från anslutna organisationer:

De Förenade Förbundens avd. 17	25: —
Sadelmakare- och Tapetserarefackföreningen	15: 60
*Sv. Byggnadsträarbetareförb:s avd. 4	215: 94
* „ Elektriska Arbetareförb:s avd. 4	25: —

* Sv. Grov- & Fabriksarbetareförb:s avd. 74	100:—	
„ Handelsarbetareförb:s avd. 6	71:31	
* „ Hospitalspersonalförb:s avd. XX	70:—	
„ Järnvägsmannaförb:s avd. 32	86:19	
„ „ „ 34	50:—	
* „ „ „ 76	80:—	
„ Kommunalarbetareförb:s avd. 77	50:—	
„ „ „ 98	50:—	
* „ Livsmedelsarbetareförb:s avd. 2	200:20	
„ Murareförb:s avd. 6	100:—	
* „ Plåtslageriarbetareförb:s avd. 4	30:—	
„ Telegraf- & Telefonmannaförb:s avd. 10	40:50	
„ Träindustriarbetareförb:s avd. 30	25:—	
Typografiska Föreningen i Hälsingborg	50:—	1,284:74
Lärareavgifter från studiecirkelarna		575:40
Anslag från Kooperativa Föreningarna:		
Bageriföreningen N:r 3	50:—	
Fältabäckens Inköpsförening	50:—	
Hälsingborgs Allmänna Bageriförening	150:—	
Kooperativa Föreningen Svea	100:—	
Stattena Inköpsförening	50:—	400:—
Hälsingb:s stads anslag till studiecirkelverksamheten	500:—	
Kapitalräntor och diverse	131:22	
Underskott å årets verksamhet	694:37	
		Kronor 3,585:73

Studiehemmets omkostnadskonto.

INKOMSTER:

Hysesavgifter från studiecirkelarna	462:50
Hysesavgifter från främmande föreningar	24:—
Anslag från Lokalavdelningen	779:42
	Kronor 1,265:92

UTGIFTER:

Hyra till Folkets hus	720:—
Städning	186:—
Belysning	51:39
Reparationer	192:54
Inredning	51:70
Diverse	42:22
Hyra för studiecirkel utom studiehemmet	22:—
	Kronor 1,265:92

Biblioteket.

INKOMSTER:

Gåvor för inköp av Bonniers Konversationslexikon:

Kommunaltjänstemannaföreningen	17: 50	
Sv. Byggnadsträarbetareförb:s avd. 4	17: 50	
„ Elektriska Arbetareförb:s avd. 4	17: 50	
„ Handelsarbetareförb:s avd. 6	17: 50	
„ Kommunalarbetareförb:s avd. 7	17: 50	
„ Livsmedelsarbetareförb:s avd. 2	17: 50	
„ Murareförb:s avd. 6	17: 50	
„ Måleriarbetareförb:s avd. 4	17: 50	
„ Sko- & Läderindustriarbetareförb:s avd. 3	20: —	
Typografiska Föreningen i Hälsingborg	17: 50	177: 50
Återburet förlagsanslag		419: 25
Anslag från Lokalavdelningen		202: 55
		<hr/>
	Kronor	799: 30

UTGIFTER:

Bokinköp		789: 38
Bokinbindning		6: —
Diverse		3: 92
		<hr/>
	Kronor	799: 30

Hälsingborgs stads anslag till föreläsningar.

DEBET:

Föreläsning om "Lagstiftningen om 8-timmars-			15: —
dagen"			
Föreläsning den 11/10	135: 24		
" " 25/10	52: 60		
" " 1/11	51: —		
Föreläsningkurs den 14, 15, 16/11	107: 45		
Föreläsning den 28/11	163: 90		
" " 13/12	49: 24		
" " 31/1	221: 63		
" " 7/2	194: 35		
" " 21/2	83: 89		
" " 7/3	50: 56		
" " 21/3	76: 89	1,201: 75	
Saldo till nästa arbetsår			225: 30
			<hr/>
	Kronor		1,427: 05

KREDIT:

Saldo från föregående arbetsåret	427: 05
Uppburit år 1929	1,000: —
	Kronor 1,427: 05

Utgående balansräkning den 30 april 1929.

TILLGÅNGAR:

Inventarier	2,425: 19
Kontant i kassan	176: 78
Innestående i Sparbanken i Hälsingborg	68: 47
„ i Hälsingborgs Nya Sparbank	46: 16
„ i Allmänna Sparbanken i Hälsingborg..	594: 09
	Kronor 3,310: 70

SKULDER:

Hälsingborgs stads anslag till föreläsningar	225: 30
Kapitalbehållning	3,085: 40
	Kronor 3,310: 70

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedda att granska A. B. F:s lokalavdelnings i Hälsingborg räkenskaper för arbetsåret 1928—1929, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande utlåtande:

Enär räkenskaperna, som överensstämna med styrelsens förvaltningsberättelse, äro ordentligt förda samt försedda med behöriga verifikationer, tillstyrka vi full och tacksam ansvarsfrihet åt styrelsens ledamöter för den tid revisionen omfattar.

Hälsingborg den 17 maj 1929.

Axel S. Carlsson.

A. Bergstrand.

Gustaf Sjöholm.